

Johana Krbcová
L.-F.Céline: Rozhovory s profesorem Y
(stylistická analýza)
Oponentský posudek bakalářské práce

Johana Krbcová se ve své bakalářské práci zabývá jednoznačně vymezeným tématem: stylistickou analýzou konkrétního Célinova textu. Ponechává stranou další výklady Célinova díla, souvislostí ideových, politických, literárních a jiných, jakkoli zaujímá odstup od jistých Célinových postojů, jež označuje poněkud eufemisticky za výraz „jedné z nejméně humánních ideologií“. Přesto (anebo právě proto?), stále podle autorky bakalářské práce, se „řada studií zaměřuje na styl“.

Styl je tedy, jak uvedeno a zdůrazněno, hlavním tématem. Autorka poněkud ukvapeně uvádí, že „literatura se nezměnila od dob Malherbových“. Hovoří o proměnách společenských (a tak se jaksí bezděčně vrací k vnějším podmínkám literárního vývoje), tvrdí, že „společnost prošla mnohými změnami“, avšak nerozlišuje kulturu aristokratickou a měšťanskou či jinou. Vychází ze Célinových vyhocených názorů, že psaný jazyk (čí?) se má přizpůsobit jazyku mluvenému (na jaké úrovni?), aby se zaměřila na analýzu Célinova stylu. Zde lze spatřovat těžisko práce.

Nezabývá se komparací různých literárních interpretací stylu, vychází prostě z elementárního rozdělení na subjektivní a objektivní slohotvorné činitele. Domnívám se, že autorka má místy tendenci poněkud přečeňovat originalitu Célinova stylu. Skutečnost, že se Céline zhostil mluvené podoby jazyku proto považuje za něco „naprosto převratného“.

Pracuje přitom se Zaorálkovým překladem, který sám pochopitelně také mezitím zastaral a je tedy otázka, zda Célinova modernost je rovněž stále tak „převratná“. Připomíná Célinovo tvrzení, že „emoce lze zachytit pouze vzpomínkou na mluvený jazyk“, neboť jedině tak lze dospět ke stylu „plnému emocí“. Autorka probírá systematicky jednotlivé složky Célinova stylu: syntax (postpozice subjektu, vynechávání záporného ne, parataxe), tedy v podstatě spíše připomíná známky absence stylu či jeho chudoby, a dále se zabývá jednotlivými figurami (anafora, metafora, přirovnání, antiteze, oxymoron, gradace, enumerace, aliterace, hyperbola). Konečně se vrací ke známé otázce vulgarismů: je to údajně jazyk, kterým „se mluví“: ale kdo tak mluví?

V závěru dospívá autorka k poznatku, že Célinův styl je „inovátorský“ a ke shrnutí (spíše než zobecnění), co bylo cílem práce, a k tvrzení, že o Célinově „stylistické genialitě není pochyb“. Naskytá se však otázka, že tyto pochyby by právě měly být východiskem reflexe. Je přínosné, že autorka přehledně formulovala a pojmenovala jednotlivé stylistické postupy, avšak stejně tak přínosné by také bylo pokusit se o charakteristiku samotného principu, tj. hledání, v čem je tento styl opravdu nový, opravdu převratný, opravdu hodnotný.

Doporučuji práci Johany Krbcové k obhajobě

Doc. Aleš Pohorský